

JAUME BARTUMEU CASSANY
EXCAP DE GOVERN

La Constitució envelleix prou bé

Convindria una interpretació "laica" del procés constituent

Celebrem enguany els 31 anys de la Constitució. Els anys passen i ens aboquen així a la desaparició d'actors i testimonis de moments cabdals del país. Això fa que, inevitablement, va quedant en l'opinió publicada el judici dels que no tenen tots els arguments per jutjar el que va succeir, per exemple, ara fa trenta-un anys en el procés que va portar a la Constitució del 1993.

Ho dic perquè sovint observo una gran diferència de percepció de la història recent entre les noves generacions i la meua, la que va viure les emocions i les pors del canvi del règim de paternalisme autoritari dels Coprínceps a un sistema constitucional que va convertir Andorra en un estat de dret, democràtic i social, en forma de copríncipat parlamentari.

També es van constatant les diferències de perspectiva entre els actors institucionals d'aquell període que va de l'any 1990 a l'any 1993.

Encara n'hi ha que fan una interpretació del procés constituent segons la qual Andorra no tenia cap altre destí que el de la submissió als arbitratges o mediacions dels dos grans estats veïns. I a partir d'aquí construeixen un relat maniqueu, de bons i dolents, que sembla deixar-los satisfets en el seu imaginat protagonisme cabdal.

N'hi ha, també, que, exhibint l'expertesa dels que no en tenen cap, contemplen el procés constituent del 1990-1993 com un episodi distant que no

va saber resoldre problemes històrics que estem patint ara.

Penso, sincerament, que ens convindria, emprant els mots de l'historiador francès Jean-Pierre Filiu, una interpretació "laica" del període constituent del 1990 fins al 1993.

Empro el mot "laic" aquí per buscar una neutralitat en relació amb qualsevulla forma de creença, religiosa o no. També podria dir que preferiria una lectura "desapassionada" d'aquells moments històrics.

La Constitució, elaborada per consens al Consell General entre les diferents representacions parroquials, no responia a les aspiracions específiques de cap grup polític sinó a les cessions respectives per tal d'arribar

Penso sincerament que ens convindria una interpretació "laica" del període constituent

a una proposta comuna. Una mirada ràpida cap a aquests 31 anys transcorreguts i l'alternança entre governs de diferent color, amb o sense majories absolutes, il·lustra clarament l'eficàcia del text constitucional i la possibilitat d'interpretar-lo de maneres molt diverses i, fins i tot, oposades.

Celebrem doncs la Constitució i felicitem-nos per ser hereus de la democràcia i l'amor a la llibertat però no siguem còmplices, en les festivitats i aniversaris, d'encobriments, de

reconstruccions interessades i tergiversades del que realment esdevingué.

La història mai es repeteix i gairebé mai aprenem res en rellegir-la, però l'escriptura de la memòria no pot ser tramposa, per més propensió que alguns tinguin a la invenció d'una tradició.

Si no som capaços d'explicar i comprendre el que realment va succeir, pobres de nosaltres!

Més encara ara que, davant l'alternativa entre associar-nos amb Europa o girar-li l'esquena, necessitaríem recuperar l'esperit del consens i el sentit d'Estat.

Perquè sigui quin sigui el resultat del referèndum sobre l'acord d'associació amb la Unió Europea, el que no canviaria a Andorra és la peremptòria necessitat que es prenguin decisions en assumptes clau relacionats amb diverses matèries. Qüestions que no es poden esquivar ni eternitzar si el que es vol és donar al país l'empenya que necessita per recuperar plenament l'autoconfiança en les seves enormes possibilitats de futur.

De la generositat i esforç d'explicació del Govern per obtenir suports assenyalats a una proposta assenyada d'associació amb Europa –el que requereix aturar l'obsessiu pensament de la medalla "d'èxit" que s'autoatribueix el secretari d'Estat– i de l'exercici de responsabilitat que també s'ha d'exigir a l'oposició, en dependrà que tot plegat acabi arribant a bon port.